

doval, da ga je pri zadnjem dušku misel prešinila, kako bi se dali na civilizatorno vižo vsi berači na Slovenskem preskrbeti.

„Mislim, bolje kakor rostbeefovo vino bi bilo — prične Šuka — da bi se vsak pošten Slovenec, posebno kmetovavec na „Prešo“, „Tagespošto“ in „Triesterco“ naročil in v prebrane liste ne sala in klobas zavijal kakor dozdej, ampak list za listom lepo varčno na kup spravljal; v spomladi bi pa s tem polje pognojil. Po svojih kombinacijah sem prepričan, da bi tam, kamor bi plodivne korespondencije iz Ljubljane nastlale, gotovo stotero in stoteroklasna pšenica začela poganjati in tako bi mi našo kamnitno Krajno v Banat spremenili in naravno vsem ljudem z živežem zadostili. Trdna misel me navdaja, da te korespondencije bi bile boljše za naše polje, kot gips in guano, in blato Nilovo za Egipt.“

Lim se krohotá in odgovori: „Veš kaj, ljubi Šuka, to bi bil vendar enmalo preveč radikalen pripomoček!“

„Zakaj?“

„Ker zdaj na pol dohtar zdravoslovja vem iz kemije, da bi bili od te pšenice vsi berači naglo preskrbljeni, ker bi mahoma vsi pocepali! Potem te pa pred „krvavo rihto“ kakor zavdajavca pokličejo.“

Šuka glavo pobesi, in previdivši, da ni s to miseljo telegrafa našel, pokliče Turibiusa in si dá spet poliček za Limov likof napolniti.

Ko se vsede, se vrata tiho odprejo in blede, nesrečni Špencir se bolj duhu kakor mesenemu bitju podoben v belih hlačah približa. „Dober večer“, ki nam ga je vošil, je tako hripavo zgovoril, da smo ga komaj, komaj razumeli. Meni nasproti se vsede nesrečni slovenski Diogen in vstrašim se, ko ga bolj natanko v obraz pogledam; tako je bil spremenjen. Ni se več dosti razločeval od Limovih ljubljencov, ker na samih kosteh mu je visela blede koža brez mesa in krvi, oči so mu osteklenele. Nehoté zakliknem: „Za božjo voljo, Tiln, kaj ti je pa, da tako hiraš in da te taka tuga obdaja?“

„Bele hlače! bele hlače!“ — zdihuje in težko razumljivo mrmra.

V srce se mi je revež smilil, in ko bi bil imel kako črnilo, magari saje pri roki, mu bi jih bil precej pobarval in mu ta strašen kamen od srca odvalil, pa še raje bi bil zvedil, kakošne strašne skrivnosti zgodovino belih hlač pokrivajo, ker to gotovo ni bilo samo ob sebi.

„Tiln, zdaj, ko si si s prvim požerkom enmalo tužno srce olajšal — pravi Lim — nam pa povej enkrat storijo svojih hlač; kaj jo boš tako skrival!“

„Zakaj pa ne? danes sem vesel, ljubi Lim, da si ti težki prvi rigorozum tako izvrstno prestal; ljubi Lim, ti si blaga, skoz in skoz poštena duša; res, da se včasih enmalo norca podelaš ali v potrebah si bil za me angeljvarh, al France!! France!! Dolgo, dolgo je že, kar niso žarki veselja na me posijali, danes hočem pa enkrat zavoljo tebe spet prav vesel biti. Še sem preslab, da bi začel nesrečno prigodbo svojih hlač, si moram enmalo oddahniti. Povej toraj ti popred, kako smo lani ob velikih vakancah popotali in potem bom jez nadaljeval do tega časa, kar je France zginil.“

„Dobro! kakor vam je všeč“, pravi Lim in prične pripovedovati. (Kon. prih.)

Dopisi.

Iz Prage 10. okt. — b — Končavajo se prijazni, res pomladni dnevi jesenski, — končava se tudi zidanje narodnega gledišča, ki ga osipa vsaki dan množica ljudi, da vidi, kako se lupi in liči za Prago in narodni življe tako važno poslopje; konec je tožbe „Pozorove“, pa pričinja se druga proti „Hlas-u“; — konec je kolačev in osemdanje slovesnosti v čast sv. V a c l a v a, pomočnika in varha

kraljestva českega, ki je jako oživila mesto; kajti trgi so bili polni blaga in ljudi, ki so prodajali in kupovali; Vaclavsko predmestje, več večerov lepo razsvitljeno, je odmevalo lepih narodnih pesmic na čast sv. Vaclavu, ki mu je bila napravljena kapelica sredi trga. Kavarne in pivarne, gostivnice in ulice mrgolijo že dijakov, ki jih priganja v mesto novo šolsko leto; povsod se vidijo različne narodne obleke. — 6. oktobra je bil namesten novi rektor magnificus; pri tej priliki sem čul, da je tukaj bilo lani 12 Jugoslovanov, letos jih bode menda več; Slovincov je dozdej tū le troje. V českem jeziku bojo na vseučilišču učili: v oddelku bogoslovnem en profesor 7 ur na teden; v pravdoslovnem 4 profesorji 20 ur na teden; v zdraviloslovnem 4 profesorji 8 ur na teden (med njimi Purkyne 3 ure), v modroslovnem 6 profesorjev skupaj 21 ur na teden. — Po poljski bode učil en profesor 4 ure na teden poljski jezik in literaturo. Staroslovenščine, kakor se kaže, ne bo nič; gosp. profesor Hatala je neki ostal za prvi semester na kmetih, ker boleha, kakor pravijo. Z Bogom!

Iz Zagreba. (Očitna zahvala.) Prišedši spet v Zagreb za prvo dolžnost spoznam, očitno zahvaliti se vsem svojim dobrotnikom na Kranjskem, kateri so mi k mojemu dvakratnemu potovanju v Zagreb radovoljno pomagali, da zamorem tū nadaljevati svoje študije, ktere so mi po žalostnih overah zabranjene bile v Ljubljani. Ravno tako se očitno zahvaljujem vsem tukajšnjim dobrotnikom, ki mi so z drage volje pri roci in ki po očetovsko za me skrbé. Vsa moja zahvalna pisarija, kakor tudi vsaka ustmena zahvala je veliko preslaba, da bi srcem blagočutnim zadostiti mogla — izrečem le kratke besedice: Bog Vam povrni! Ludovik Tomšić, petošolec v Zagrebu.

Iz Gabrija pri Ipavi 5. okt. — Iz vseh koticov mile nam domovine se bere sém ter tjé po „Novicah“, kako se je tū ali tam letošnja letina obnesla. Pa vendar od nikjer ni slišati, da bi bila tako slaba, kot je pri nas, posebno kar se glavnega pridelka tiče, ktero je rumeno vince. Res je sicer, da je v občé v ipavski dolini skoraj dobra srednja letina ne samo za vino, temuč tudi za druge pridelke. Vino je pri nas kot v drugih brdovitih krajih glavni proizvod, s katerim si marljivi kmetič razne stroške poravnjuje, kadar ga prodá. Povsod v okolici se veselijo vinskega pridelka, le pri nas je druga. Slana je, kot v okolici, al sicer bolj in v više stoječe vinograde segla, ter jih posmodila; kar je pa ta pustila, je toča dvakrat tako omlatila, da je bilo joj! Ni se toraj čuditi, ako imajo premožni kmetje, ki so druge leta po 100 do 200 čebrov vina pridelali, letos le po 6, najviše po 10 čebrov. Žita je bilo, kot navadno, malo, ker ga le po dolinicah sejejo; fežola je bilo še nekaj, ker ga tudi po vinogradih sadijo, sadja je bilo tudi jako malo; kar ga ni že slana v cvetji pomorila, je kasneje toča potolkla, da je, če ne vse precej, vendar kasneje in popred ko je dozorelo, doli pocepalo. Kar je pa še skoraj najbolj milovanja vredno, je pa to, da je še dozdej veliko takih norcov, kateri trdijo, da so „coprniki“, to je, bolj učeni ljudje, postavimo, duhovni, dijaki itd. krivi škode, ktero toča napravlja, in da jo tudi oni sami napravljati znajo! Kdaj nek se bojo takim ljudem možgane zvedrile! Naj pri ti priliki še omenim, da sta pred nekoliko dnevi ponoči dva tatova nekega potnika na poti med Šent-Danjelom in Gabrijem oropala. Revežu, ki je pri svoji teti v Trstu bil, ktera mu je za pot nekaj denarja podelila, sta potepuha ne samo te krajcarje pobrala, ampak ga še celó slekla, le srajco sta mu pustila ter ga na pol nagega odpravila. Med tem, ko ga je namreč eden slačil, mu je drugi nož na prsih držal, da ne bi zinil. M. Mihaeljev.

Iz Ribnice 8. oktobra. J. H. — Pošljite drage nam „Novice“ žalostni klic po pokrajnah slovenskih! Ravno smo svojo poljino pod streho spravili, ravno smo mislili Božje dari v miru in hvaležnem veselju uživati, kar — ob eni

čez polnoč strašni glas zadoni: Gorí! gorí! — In ko vstanemo, vidimo lepo in pridno vas Slatnik, ki 29 hiš šteje, vso v plamenu! Le štiri, skoraj najslabejše hiše so ostale, drugo vse je zgorelo — le živinico so oteli. Pomoči skoraj nobene ni bilo. Možkega spola, zunaj otrok in starčkov, skoraj nikogar ni bilo doma — vse je od doma v trštvu z rešeti; voda je delec, in vas na hribcu stoji, suho pa je bilo vse! — Vsi pridelki, mrva, obleka, pohištvo — vse je siromakom zgorelo. Mrzlo vreme prihaja, zima se bliža; pohištva ni, obleke ni, hrane ni, ne za ljudi ne za živino. Prosite toraj po vsem slovenskem svetu, ki bratom s toliko kršansko ljubeznijo rad pomaga, obilne pomoči, nagle pomoči! Denar, zrnje, obleka — vse bo zaleglo, vse bomo hvaležno sprejeli, in skrbno razdelili siromakom. *)

Iz Podgrada v Mehovem na Dolenskem 4. okt. Po stari navadi vam dam na znanje, da po naših dolenskih goricah je bila letos trgateg večidel že okoli 18. in 19. septembra dovršena. Grojzdje je po nekterih goricah zlo gnjilo. V Št. kocijanski fari pa v lepstanskih, bojiniških in vinovrških goricah se sliši, da je letos prav dobra kapljica, akoravno ne lanski enaka. — Kjer ni bila spomladanska slana trsja zadela, je mošta skoraj več kot lani; veliko vinorejcov ga je pa komaj tretji del od lani dobilo. Bog daj, da bi tega s pametjo pili in Boga hvalili!

J. O. Lepstanski.

Iz Dolenskega. * Prihodnji pondeljek 20. dne t. m. bo v Trebnem véliki dan — volitev bo poslanca za deželni zbor. Bitva volitvina bo živa — kdo nek bo zmagal, ker vsaki dan slišimo od kakega novega ponudnika (kandidata). Gospoda Luka Svetec-a v Kočevji, ki so ga „Novice“ živo priporočile, priporoča ravno tako tudi „Danica“, ktera pravi, da bi jo pač dobro zadeli, ako bi tega v vsakem oziru bogato dušno obdarovanega, za pravico in narod vsega unetega gospoda izvolili. Za-nj je tedaj največ želja, da bi izvoljen bil. — Še dva druga imenitna gospoda sta, od katerih za gotovo vémo, da sta se oglasila za to volitev: gosp. prof. dr. Klun iz Dunaja in gospod Del Negro, svetovavec više deželne sodnije v Gradcu. Dr. Klunov program smo brali v nemškem ljubljanskem časniku **), v katerem naznanja, da je marsikaj vidil in skusil po svetu, kar bi utegnilo koristiti domovini, — da je pred vsem Avstrijan, potem pa za ravnopravnost slovensko; Slovenec naj nikoli ne pozabi, da je Slovan, pa naj se tudi ne zapira pred vsem tujem v svoje gnjezdo. — Gosp. Del Negro, zmiraj zvest zagovornik ravnopravnosti slovenske, ni menda nikjer naznanil očitnega programa, pa kakor slišimo, je poslal naši c. k. kantonski gosposki spričevala, da je za volitev upravičen, in jo nagovoril, naj ga razglasi za kandidata. — Še od drugih kandidatov slišimo, kateri se nek potegujejo za volitev, pa tako gotovega kakor od omenjenih treh, ki so nam najbolj pri srcu, nič ne vémo. Poganjanje bo veliko; vsaka stranka mora tedaj obilno priti k volitvi.

Iz Postojne 20. okt. — Presvitla cesarica Marija Ana so se na svoji vrnitvi iz Galiere na Beneškem v Prago v Postojni mudili od 8. oktobra zvečer do 10. zjutraj. Ostali so v veliki gostivnici „pri ogerski kroni“, v četrtek zjutraj so bili v farni cerkvi pri sv. maši, po tem so se nekoliko okrog trga prehajali. Pri ločitvi so dobrodarno podelili 200 gold. za dekliško obrtniško šolo; s tem so temelj vložili za to učilnico, ktere potrebnost vsakdo tukaj spoznava, samo na pravem kraji po tisti vsakdo ne prijema.

*) Kar se v dnarju vredništvu pošlje, bomo radi prevzeli in poslali precastitemu gosp. tehantu Holzappel-nu v Ribnico, kteremu naj se pošiljajo vsi drugi darovi naravnost, da pridejo siromakom pogorelcem hitro v roke. Vred.

***) Tudi za „Novice“ nam je poslal gospod doktor svoj program, pa je po naključju tako hodil sém ter tje, da se je zakasnil celi natis njegov ob pravem času. Vred.

Iz Ljubljane. Povedali smo že unidan, da so v ces. papirnici v „Schlögelmühle“ na doljnem Avstrijskem začeli lep papir delati iz lubja ali slačila, s katerim je turšični storž ovit. Danes pa naznanjamo, da je viši vodja imenovane papirnice vitez Auer naši kmetijski družbi poslal v ličnem vezku celo prav mikavno zbirko od turšičnega lubja začemši po vseh stopnjah, po katerih se ta papirnata roba izdeluje, noter do najlepšega papirja; vidi se v tej zbirki tudi preja in platno iz turšičnega lubja. Pri vélikem zboru kmetijske družbe v Ljubljani, ki bo, kakor slišimo, 19. dne prihodnjega mesca novembra, se bo vse to gosp. družbenikom pokazalo. Vsak se bo čudil kaj takega viditi, kar gotovo še nikoli ni vidil.

— Našim poslednjim šolskim novicam iz Ljubljane imamo še dostaviti, da na naši realki gosp. Kukula nima službe več, zato ker gosp. vodja zdaj uči, kar je on učil, in da v 4. razredu naše glavne normalke se bo letos učila slovnica slovenska vsaki teden 3 ure namesti dveh. Kakor je hvale vreden ta mali napredek, tako je vendar velik pogrešek ta, da se slovnica domača ne uči v domačem jeziku. Kaj bi Nemci rekli, ako bi jih njih slovnico učili pri nas po slovensko, ali ko bi Laha slovnico učili po francozko itd.? Le mi Slovenci smo „unicum“, da se fantiči naši materni jezik učijo z neznanim! Saj nam je vendar že Vodnik kazal, v katerem jeziku naj se uči domači jezik. — Pri tej priliki se spominjamo krasnega soštevka, ki smo ga unidan v „Danici“ čitali pod imenom „Nektere misli o sedanji gimnazijalski osnovi“, ki kažejo, da temeljito pozná naše šolstvo pa sedanje potrebe, pa kaj, če toliko dobrih svetov ostane le — prazen glas! In gotovo je eden prvih ta, da se slovnica vsakega jezika uči v svojem jeziku!

— Na pritožbo letošnje poletje v gostivnici „na zelenem griču“ razžaljenega mestjana je više c. kr. vojaško poveljstvo v Veroni odločilo oficirju primerno kazen in to tožniku vediti dalo.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. (Iz državne zbornice). Ker se vsaki dan očitniše kaže, kako nekteri trgovci, obrtniki ali drugi posestniki brez vesti ravnajo, da na kant pridejo in potem dolgove svoje tako poravnajo, da imajo oni dobiček, njih upniki pa veliko zgubo, je unidan poslanec Brosche državnemu zboru predložil nasvet: naj bi ta poravnava postava od leta 1859, pod katero se skrivajo brezvestniki, brž in brez pomude v pretres vzela. Sprva se je mislilo, da bo zbornica to reč nemudoma v roke vzela, pa naenkrat se je zasukala po mnenju odborovem, da naj zbornica odloži ta pretres tako dolgo, dokler ministerstvo v prihodnji seji ne predloži svojega načrta o ravno tej zadevi.

— Dr. Miklosič se je odrekel službi c. kr. dvornega knjižničarja. Za sedaj ostane mesto slavista v c. k. dvorni knjižnici prazno.

— Tudi na Dunaji imajo sedaj veliko s steklimi psi opraviti; ker so vjeli že tri stekle, so jih pobili gotovo že čez 200 družih; sprevidili so pri tej priložnosti, da torba ni dosti varna, če se pes po ulicah klati in ga stekel pes napade; pes pride lahko ogrizen domú, pa gospodar ne zapazi nevarne rane. Ukaz je tedaj zdaj, da vsaki mora psa na traku peljati; vrh vsega tega pa se bo vpeljal pasji davek.

— Začeli so se sopet pomenkovati zastran odprave vojaškega zdravniškega učilišča, Josefinum imenovanega. Prva seja o tem je bila 3. t. m. pri ministru za vojaštvo.

Iz Istrije piše „Tr. Ztg.“ žalostne reči. Spet se je lakote bati, suša je vzela, kar je spomlad obetala; živa potreba je, da bi vlada mislila na zdatno pomoč, namreč: da se hitro vpeljejo gruntne bukve, — da se ostro čuje nad gojzdi, da se les ne seka proti postavi, posekani pa se nadomestuje z novo zasadbo, — da se Istrijanom primorskim še bolj po-